

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 "
Negyedévre	1 "

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjaikért kapják.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkeik,
mint az előfizetési pénzek a „Közművelő-
dés” szerkesztőségének Gyulafehérvára a
várba küldendők.

Krisztus egyházának apostolisága.

A kereszténység és keresztény egyház bizonyos értelemben kölcsönös fogalmak, mindkettő teljesen fűdi egymást; az egyház konkrete megvalósult kereszténység; a keresztény egyház mint a kereszténység megvalósulása állandó és a Szentlélek erejénél fogva családokozhatatlan — tévmentes.

Valamint csak is egy *valódi* kereszténység van, ugy csakis egy *igaz* keresztény egyház lehet. Akkora igazság ez, mint maga az Isten; azért józanon senki sem tagadhajja. Nagyon kell, hogy érdekeljen, mert lelkünk üdvösségébe vágó dolog, tudni, hogy a ma létező egymástól különböző és egyik-másikban egymásnak ellentmondó *keresztény* egyházak közül tulajdonképen melyik Krisztusnak *igaz* egyháza, melyik a *valódi* keresztény egyház?

Megtudhatjuk-e, megismerhetjük-e valahonnan ezt? Igenis megtudhatjuk, mert Krisztus egyháza oly tulajdonságokkal és ismérvekkel bír, a melyek nem hagynak bennünket kétségben ezen fontos igazság iránt. —

Midőn Krisztus a Galilea egyik tavának partján felszedett homokszemnek mondá, hogy „Te Péter vagy és e kőszálon épitem föl anyaszentegyházomat,” ezen mindenható szójátékban és azon isteni rendelkezésekben, a melyek rá következtek, egyházát Péterre, apostol-társaira és azok utódaira alapította.

Krisztus egyháza legelőször az apostolokból állott és azon emberekből, a kiket ő maga a többiek közül kiválasztott, továbbá a kik apostolainak prédikálására az ő igéit elfogadták, s azoknak utódaikból mint szellemi leszármazottakból minden megszakítás nélkül: ugy hogy csak az lehet Krisztus *igaz* egyháza, a melynek bélyege az apostolicitás — az apostoliság.

Miben áll ez az apostoliság? Abban, hogy az egyház 1.) eredetére nézve apostoli, az apostolok váillain nyugszik; vagyis, hogy létét Krisztus után az apostoloknak köszöni, 2.) hogy tanítmányára nézve apostoli; vagyis, hogy Krisztusnak apostolaitól átvett igazságait hiven őrzí és tovább terjeszti, 3.) hogy a kebelében levő szent hivatali fokozatra — az ugynevezett hierarchiára nézve apostoli; vagyis hogy pásztorai lelki leszármazás által szakadatlan sorban minden megszakadás nélkül az apostolok után következnek és szt. Péter utódjával közösségben élnek. Nem elégséges egyedül sem az apostoli *eredet*, sem az apostoli *tanítmány* önmagában, hanem szükséges még az egyház istenileg rendelt látható fejével: *sz. Péter utódjaival való hit- és szeretelegység is.*

Ugyanis Péter önállóan, a többi apostoloktól függetlenül, mint az egyház látható feje nyerte Krisztustól az egyházi hatalom teljét; a többi apostol pedig csakis Péterrel közösségben ruházott fel ugy a rendi, mint a joghatósági szent hatalommal. Pétertől elváltan, vagyis külön, nem nyertek ily hatalmat. Ugyanez áll azon viszonyra is, a melynek kell lenni Péter utódjai — a római pápák és a többi apostolok utódjai — a püspöki kar között. Ez a Krisztus által megalapított hierarchicus vagyis apostolsági alaptörvény. A mely egyház mindeme feltételeknek megfelel, az a valódi apostoli és így Krisztus *igaz* egyháza. A szent atyák maguk is mind ily értelemben nyilatkoznak az *igaz* egyháznak ismervét illetőleg; ugy hogy Krisztus *igaz* egyházának szerintők is multhatlanul apostolinak kell lennie; annak az apostoliság lényeges, elválaszthatatlan tulajdonsága és egyzersmind ismertető jegye — bélyege.

Krisztus *igaz* egyházának ezen minden egyéb: él kétségtelenebb és leginkább utbaigazító ismertető je-

gyét a létező keresztény egyházak közül csakis azon az egyházon találhatni fel, a melyikhez Isten megmérhetetlen kegyelme folytán *mi* tartozunk s melyet a többi egyházaktól való megkülönböztetés végett keresztény katolikus angyaszentegyháznak nevezünk és neveznek még azok is, akik rajta kívül állnak.

Egyedül a mi egyházunk: a ker. kath. egyház a főntebb kifejtett értelemben apostoli; a többi egysem. A többiek mind ezen egyházból való kiválás — elszakadás folytán keltek az apostoloktól távol eső időkben oly férfiak kezdeményezésére, a kiknek neveiket is átvették némelyek ismertető jegyül és annak bizonyítására, hogy az apostoli eredethez semmi közük. arra igényt nem tartanak, a mint nem tartják szent Péter utódjaival — a római pápákkal sem a hit és szeretet egységét.

Önként ajánlkozik már most az a kérdés, hogy igazolható-e valamivel a kereszténységben szent Péter utódjainak — a római pápának egyházától — az apostoli egyháztól — a katolikus egyháztól való elválás — elszakadás? Az igazság szent meggyőződéssel felelhetjük, hogy nem igazolható soha semmivel. Krisztus *igaz* egyháza a benne levő isteni erő — a Szentlélek *folytonos* örökődése miatt az igazság útjáról le nem térhet *soha*, az igazságot illetőleg meg nem tévedhet *soha*. És nem is képes senki bizonyítani, hogy a római apostoli keresztény katolikus angyaszentegyház valamikor és valamiben az igazság útjáról letért volna, Krisztus és az apostolok tanításától csak egy hajszálnyira is félre lépett volna. Egy oly történelmi kérdésről van szó, a mely körül 2000 esztendőnek az élete tömörül s a mely 2000 esztendő egy óriási bizonyíték kath. szent egyházunk meg nem tévedése — a keresztény igazság útján való élete mellett. A mi egyházunkban — Krisztus *igaz* egyházában soha sem állhat be a szükségessége és lehetősége az igazság megreparálásának — javításának. Ki is lenne képes hivatkozni és bizonyítani isteni küldetését egy ily szerű munkára?! pedig enélkül semmiféle vallási szereplés nem jogosult, mert az az Istennek akaratán — az Istennek beleegyezésén kívül történik, bármily nagy buzgalommal üzessék is az különben; — az minden lehet, de nem Isten ügye és nem küldetéssszerűleg kezelve.

Ismételem, hogy az *apostoliság* eredetre, alkotmányra, hitre, küldetésre, munkálkodásra, benső lényegre, külső megjelenésre, alakra egyedül csakis a mi egyházunkban van meg teljesen. A többi egyházokban az apostoliság tulajdonsága és jegye vagy teljesen, vagy legalább részleg hiányzik;

pedig Krisztus *igaz* egyházának apostolinak kell lennie szakadatlan következésben változatlanul mindaddig, míg a századok utolsó pillanata lefoly s nem lesz többé más, csak az örökkévalóság. Valamint Krisztus nemzetségének testszerinti családfája szakadatlan sorban Ádámgig megy föl: ugy az egyháznak is olyan kell lennie, hogy földi fennállásának utolsó napján lelki leszármazását azok során, a kik a Szentlélek szerint az ő atyái és ósatyái, a legelsőig — Krisztusig vihesse fel. És a mult elég tanu és zálog arra, hogy egyházunk ezután is ép oly apostoli fog maradni az idők végéig, mint a milyen volt eddig 2000 éven át. Az egyházat most kormányzó XIII. Leo pápa csak egy szem azon lánczban, a mely az Isten lelke által összetartva tizenkilencz századon keresztül fut s a melynek legelső szemét maga Krisztus tartja kezében. — A legutolsó kath. pap is, a ki az emberség életének utolsó napján hirdetendő az evangéliumot, hasonló lelki leszármazási viszonyban fog állani az apostolokkal, mint az, a kinek fejére Péter maga tette föl a kezét.

Ez a kath. egyház apostolicitása, amely eszerint a pápaságban tetőződik, mint intézmény abban tökélyesül. A pápák egyháza Jézus életének állandósítása e földön; a pápák egyházának a hite hirdettetik az egész világon, a pápák egyházának műve az egységes kereszténységnek minden eredménye; a pápák egyháza mutatja magát működésében is Krisztus *igaz* egyházának, az nyerte meg a nemzeteket a kereszténységnek; a többi egyházak csak az általa megtérített népeket ragadták magukhoz; a pápák egyháza tartja kezében azt a zászlót, a melyet egykor a világmegváltó Istenember hordozott, a melyet követve s a mely alatt harczolva haladhatunk célunkhoz, mert hiszen a haladás eszméje is egyenesen ker. kath. eszme.

Elég bőséges anyag az elmélkedésre az apostolfejedelmek ünnepe alkalmával.

P. J.

A szesz-italokról.

I. Bevezetés.

A rézség minden gonoszság szülője . . . a bűn rög zöttség forrása, . . . szándékos esztelenség, . . . az élet és becsület gya.ázata, a lélek romlása. Sz. Ágoston ad s. Virg. —

Az ember test és lélekből áll. Mindkét alkotó elemnek meg vannak a maga igényei.

Isten végtelenül magasztos célzt tüzött az ember elé. Isten ugy akarta, hogy e föld legyen azon előkészületi hely, azon előcsarnok, melyen át küzdve az ember örök czéljához eljusson.

E föld lett tehát az emberi vándorélet nehéz küzdohomokja.

Isten az ember szívébe oltotta a jó és gonosz tudás érzetét. Szabad akarattal ruházta fel az embert. Kezébe adta az eszközöket, melyek segítségével a lélek és test igényeit, bár véres verejtéke árán — megszerezheti és kielégítheti. Kirondta, hogy a jót nem fogja jutalom, — a rosszat büntetés nélkül hagyni.

Innen van az, hogy még a legeggyűbb embereknek is indokolni szokták tényeiket. Féltekények rá, hogy mit mondanak róluk majd a halálban.

Igy szö ták magukat általában egyházi és hazai törvényeknek megszegői mentegetni egyik másik ügyben.

Igy szokták az önmegtartoztatás parancsának áthágói engedetlenségök szépítgetésére felhozni, hogy: „Nem az fertőzheti meg az embert, mi megemjen szájába, — hanem az fertőzheti meg az embert, mi a szájából jó.“ (Mát. 15. 11.)

E már közmondássá vált isteni példabeszédet sokan odaferditik: „egyetek és igyatok amit akartok, ez által soha sem vétkeztek“. Mit akarnak ezzel bizonyítani? Azt, hogy a torkosság, mértékletlen étel ital, a szesz italokkal való visszaélés, az iszákosság, részegség szabad, hogy nem isteni és emberi törvény ellenes cselekmény. Helyesen ezen mentegetőzés? Nem. —

Mit jelentenek tehát ama szavak?

Azt jelenik, hogy nem az eddel, nem az ital az, — melyet Isten parancsa ellenére, elbizakodott kevélységgel és szemtelen engedetlenséggel élvez az ember, — *mi magában* megfertőzti és vétkessé teszi az embert, mert minden étel és ital, mint Isten adománya jó, hanem a *belső rossz*, a külsőleg is rossz cselekedetekben nyilatkozó *érsület*, a szájából jövő, szívből eredő gonosz gondolatok, vakmerő szavak, az Istentől rendelt hatalomnak ellenszegülése, az engedetlenség, a féktelen falánkság, az élvezetvágy, az ezek által élesztett bűnös cselekedetek: gyilkosságok, házasságtörések, paráznaságok, lopások, hamis tanúbizonyosságok, káromlások (Mát. 15. 19.) fertőztetik meg, teszik tisztátalanná és vétkessé az embert. — Ez ama szavak jelentősége.

Tehát csak az álbölcselkedők, csak az önmagukat ámitók, csak az együgyűek és tudatlanok adhatnak hamis értelményt e szavaknak, hogy ez által ürügyöt nyujtsanak maguknak és másoknak a bűnös visszaélésekre és a beismert bűncselekmények szépítgetésére.

Teuerbacher mondá: (Was der Mensch isst, das ist er.“ (Azzá lesz az ember, amivel táplálkozik.) E merev állítást nem fogadjuk el. Azonban annyit be kell ismerünk, hogy a táp anyag átmegy az ember összes életszerveibe. Befolyásolja az ember összes működését. Atalakítja vérét, csontját, erőizmait. Irányítja testi és szellemi erejét és életmunkásságát.

Szóval az egészséges, vagy egészségtelen táplálkozástól az egész embernek élettartóssága vagy pillanatnyi veszedelme függ. Egészség vagy betegség, élet vagy halál a tápanyagból merítik forrásukat.

Az egészség az élet legdrágább kincse. Oly nagy kincs ez nem csak testi, de lelki életünkre nézve is, hogy nem is tudjuk annak becsét meghatározni.

A míg bírjuk, nem tudjuk megbecsülni. Csak akkor

ébredünk öntudatra, mikor a világ minden kincsével sem tudjuk már vissza szerezni többé. Ha elpártolt tőlünk, csak akkor érezzük mily drága kincset veszítettünk el. Csak akkor látjuk igazán, hogy az egészség mily nagy fontossága, mily hatalmas és kipótolhatlan élet szükséglet, mily közös tényező az egyén, a család, a társadalom a nemzetek, az állam és egész emberiség életében.

A mi a nap a természetben, az az egészség az ember kis életvilágában.

Az orvosok félszázad óta kutatják az ember fizikai hanyatlásának, a börtönök teletömöttségének okait.

Látják a mind inkább satnyuló nemzedéket. Látják a halálözások meglepő számát. Látják az örültségi esetek és korcsmai öngyilkosságok megdöbbentő statisztikáját.

Kutatják és kérdezik: „hol a szív tavaszvirága, a fantázia játszi könnyűsége, az akarat ereje, a lélek szépsége és üdösége? Vagy az életterhek alatt estek össze a gyermek vállai? A bánat, a csalódás ölte ki az élettavasz mosolyát az élet tüzét szeméiből?“ Nem ez. Egyéb, más féreg rágódik a haza, a nemzet virágának tövében. Oh: „e nemzedék kedélyvilágában hiába keresed az eszményi érzelmeiket, lelkesedést, önfeláldozást, önzetlen barátságos, tiszta érületet: mind ez csak az elmúlt idők emléke“. — Szomorú emlékek!

„Ifjak, — mondja Tissot, a tudós orvos — kik előbb élénk szelleműk és képességek biztos jelét mutatták, a bűnök karjaiba esve, elbusulnak és minden munkára képtelenek lesznek.“

„Keresem az embert — mondja Talabér — a teljes egész embert és nem találok.

Látok ifjakat ifjuság nélkül, látok férfiakat a térfi kor ereje nélkül.

A gyermek asszot agg, a férfiak a fürdőket népesítik, az örögek a szánalom képét mutatják“. —

Dumas Sándor, a legelső tekintélyű francia író pedig így szól: „Lépjétek be az első tanintézetbe, bolygassátok meg a színleges ifjuságot, hozzátok felszínre, ami mélyen lappang, vizsgáljátok meg az edényt és nem fogtok többé csodálkozni. A forrás már régen megvan mérgezve. Abból a ki gyermek nem volt, nem lesz soha férfi“. — Megrendítő szavak. Megdönthetetlen igazság. Az emberi szem a csalhatatlan tanúság. Ugy van.

Kívülről a testi soradás, belülről a szenvedélyek emésztik a megmérgezett légkörben naponként fuldókló s lassan haldokló társadalmat.

Hol van ezen óriási baj forrása? Mi a kutatások eredménye?

A komoly kérdésre szomorú feleletet adnak a nagy városokban: az felsőbb és alsóbb rendű vendéglők, kávéházak, bor és sörcsarnokok, italmérési helyek és föld alatti bódák.

Feleletet adnak: ama test és lélekölő műhelyek loma, lankadt, kimerült és álmosan szédelő lakói. Feleletet adnak: Bachus és Vénus sáppadt, sovány, vézna, foltos arcu, borvirágos orrú vitéz lovagjai. Feleletet adnak: ama füledt levegőjű bódék köhécselő, tüdővész, rossz vérű, élő halottakként lézengő alakjai.

Feleletet adnak a kutatók kérdezősködéseire a kis

városokon és falu helyeken: a rettentő nagy számban virágzó korcsmák, szeszmérő és mérgekverő szatócsüzletek és helyiségek. — Feleletet adnak ezen százezrekre menő helyek lomhán tántorgó, véres száju és Isten káromló botrányos szörnyei. — Felelnek: a vérlázító korcsmai hős cselekmények, melyek naponkint újabb és újabb felvonásokban ismétlődnek. Megfelel: a feldult és eltorzult családi élet, mely ellökte magától Istent, elszakította magát a vallástól. — Felelnek az elhagyatott özvegyek és kenyérrért siró nyomoru arvak zokogó jalkiáltásai. Felelnek: a napi renden lévő sikkasztások, hűtlen hivatali pénzkezelések borzasztó krónikája, öngyilkosságok és a közelet ezer meg ezer alakban feltűnő botrányai és növekvő nyomorai.

Mindezekhez pedig szomo.ú megvilágosítást nyújtának Musset Alfréd szavai, ki így ír: „Nem valék még tízenhat éves és már semmiben sem hittem; templomban sem mint gyermek, sem mint tanuló nem jártam. Az én vallásomban nem volt sem szertartás, sem hitvallás. . . Es ki bátorokodnék elbeszélni azt ami az iskolákban végbe ment? . . . Tizenöt éves gyermekek virágos bokrok árnyékában — utczákon, mulató helyeken, — oly beszédekkel töltik az időt, melyekből Verseilles mozdulatlan ligetei is megmozdultak volna“ . . . Es nálunk? Talán másképen van? Fájdalom! nem.

A mi 10–15 éves gyermekeink mélyebbre vannak süllyedve. Ezen beszédek nem elrejtőzve, nem a ligetek árnyában, hanem nyíltan uton, utfélen, összejövetelek alkalmával, mulatás és munka közben, erdőn, réten, mezőn, és otthon botrányos cselekedetek között üzik és folytatják.

Es mit mond ezekre Musset? „Oh én — folytatá tovább — nem a fiatalságot, nem annyira a tanárokat okolom, mint inkább azokat *az atyjait*, kik elűrik, hogy fiaikat megmérgezzék.“ Azokat a szülőket és felnőtteket terheli ezen elfajultságért a felelősség, kik maguk után vonják gyermekeiket a veszedelem örvényébe, kiknek nincsen elég lelki erejük és bátorságuk arra, hogy ama veszélyben fetrengő serdületlen nemzedéket rendre utasítsák.

Innen van, — amint Saint Beuve, a jeles ítéző mondja, hogy: „A ki természettől jóságra, adakozásra és megnyerő gyengédségre hajlandó, — gyávává lomhává, sőt durváva válik. — Az anyag legértetőbb része elfecsérelve és gonosz célra kicsalva, nem lévén már bennünk, mint termékenyítő isteni szikra, hogy szétáradjon é. lényünk ké válljék; a vér e lelke, melyről a szentírás beszél, eltávozzván, megváltoztatja az embert, megbénítja őt titkos erőteljében, megtámadja fensőbb elrejtett forrásaiban.“

A romlott vér meghiusítani siet az emberi magasztos hivatás megvalósulását. Isten ellen forr és Isten tervének megbuktatására tör az elkorcsult szülők méltó sarjában.

Azért írja a nagy nevű Sand George is, hogy „Jelen szomorú közeletünkben, nincs többé ifju, vagy — ha van — kivételes módon nevelt lény az.“ Ugy van.

(Folyt. köv.)

TÁRCZA.

AZ UDVARI FODRÁSNÁL.

Németből: **Voress Zsigmond.**

Vége.

Erre az idegen arcza elkomorult s csaknem haragosan kezdé: „Ezt a haját, melyet ön itt el akar adni, nemde elhalt anyja vagy nővére fejéről vágta le, s ön mégis oly sok pénzre gondol?“

Elvörösödvé felelé, hogy az a saját haja, melyet alig negyed órával ezelőtt önmaga vágott le.

Erre az idegen férfi vonásai nem igen barátságosak lettek a hallottak miatt, mert szemrehányólag folytatá tovább: „Tehát pompa és pipere veték arra, hogy fejének legszebb és legkedvesebb ékét elrabolja, melyet a jótékony természet oly pazarul nyújtott. Hiuság volt tehát tettének indító oka.“

Hiuság legyen tettének oka! Hangosan kezdett sirni a fájdalom miatt, melyet érzett e szemrehányásnál. Könnyei elborították szemeit, s arczát kezébe rejtette.

Megrémült a kérdezősködő szavainak hatása miatt midőn a leány őszinte fájdalmát látta. Barátságosan vontá el arczától kezét, s egy pamlaghoz vezette, melyen helyet kellett foglalnia. Azután a férfi is melléje ült, s kezdé kérdegetni s mindig tovább és tovább kérdező, s oly szeretetteljesen s jóakarólag hangzottak szavai, hogy nem tehetett mást, minthogy mindent elmondjon, a mi szívét nyomja, s így az idegennel közölte a keserű fájdalmat, melyet az utóbbi időkben szenvedett. Semmit sem hallgatott el, legtitkosabb gondolatait is feltárta, s így a gazdag kereskedő fiával való viszonyát is felemlítette, és hogy mily fájdalmat okozott Leopoldnak hogy haját levágta.

Midőn odaért, hogy atyját a seregből félholtan bocsátották el, s a csekély nyugdíjait elvonták, ekkor mély pinboritá el arczát, s a mellette ülőnek remegő hangerővel szólt: „Az nem volt a császár akarata, s nem az erdemteljes emberekre, kik szükségben vannak, vonatkozik a törvény, hanem a gazdag kéjenczerekre, a kik nem dicsekednek vitéz tettekkel.“ S midőn azt elnéltette fel, hogy az öreg katonát megviselt ruhája miatt nem akarták a császár elé engedni kihallgatásra, s hogy egy udvari piperkőcz az esetleges érintkezés miatt magát általa bepiszkoltnak gondolta, akkor a mellette ülő férfi hirtelen felugrott s haragosan mondá: „A vitéz tisztnek, ki jobb ruháját az éhség s nyomor miatt eladni kényszerült, a rossz egyenruha, melyben megjelenik, nem lehet büne. Az ilyen az államnak nem válik becsületére, az uralkodónak szégyenkednie kell a fölött, ha ez tudtával történt. De erről neki bizonyára nem volt sejtelve, erről önt biztosítom, kedves gyermekem, s majd a mulasztást jóvá fogja tenni.“

Aggódó félelemmel és bámulva nézett ezen férfiúra Augusta, kivel oly csodálatra méltóan találkozott. De gyorsan legyőzve magát ismét helyet foglalt mellette, s kéré hogy beszéljen tovább.

S ezután elbeszélé atyjának fájdalmait és az ő kétségbe esését a megszegyénítés miatt, mely őt érte, s azután

hajának levágását, hogy az árából atyjának új egyenruhát vásárolhasson.

Ekkor ismét felemelkedett a hallgató, s Augusztia fejéről gyorsan oldá le a kendőt, s rövidre nyírt hajjal állott a szelíd lányka szüzsies bájjal előtte, mialatt a szégyentől égett arca.

Midőn a komoly férfiú így látta őt maga előtt, mély meghatottság fogta el szívét, s akaratlanul egy gyöngéd csókot lehelt homlokára.

„Milyen szeretetreméltó kifejezést kölcsönöztek önnek szőke hajfürtjei“ mondá a férfiú „és ön e pompás dísz atyjának feláldozta. Vegye ön gyorsan ezen pénzt hajjáért, melynek értékét én nem tudom kifejezni.“ Merjén ön nyugodtan haza, atyjának igazsága lesz szolgáltatva, erre becsület svavamot adom. Erre egy arannyal telt erszényt adott át neki, melyet csak félve fogadott el. Hálájának szavakban adni kifejezést nem volt képes, csak kezét vonhatta némán ajkaihoz, mielőtt örömkönyeket hullatott reá; de azután boldogan távozott.

Egy kis ideig a férfi elmerengve áll és érzé a könnyek nyomát kezein.

Hirtelen egy mellékajtó nyílt fel és az udvari fodrász lépett be azon, s magát mélyen meghajtva, a szobában lévő urhoz mondá: „Felsőg, legalázatosabban kell engedelmet kérnem, hogy oly sokáig várakoztatám. De készletemben nem találtam ahoz hasonló hajszalagot, mint a milyet Felsőged elvesztett.“*)

III.

A következő napok egyikén a kapitány új egyenruhában ment Bécs utcáin keresztül a császári palota felé. Most nem volt szüksége, hogy az udvari irodában esedezzék a kihallgatásért, mert tegnap egy udvari hivatalnok járt nála, a ki a császár saját kezűleg írt levelét adá át neki, melyben a kapitány a legközelebbi napon kihallgatásra rendeltetett.

Ez jó jel volt, s Augusta, ki fejfájás ürügye alatt fejét bekötötte, áldotta az udvari fodrász üzletvezetőjét, kinek, mintő gondolá, köszönhető a magán kihallgatás, melyet fáradozása által csak ő eszközölhetett ki. De nem tudta, hogy ugyanakkor a gazdag kereskedő, Leopold atya is kapott meghívást.

De egyszersmind ekkor kellett először hazudnia atyjának. Mert nagy félelem és rettegés közt azt mondotta, hogy a pénzt, melylyel az új egyenruhát készítették, előpénzül kapta, a miért majd egy előkelő családnál zongora órát fog adni, s finom himzéseket fog készíteni. Nem volt bátorsága atyjának az igazat megmondani, mert attól félt, hogy ezáltal megharagítja, s minden örömét elveszi.

Büszke magatartással ment a kapitány a kihallgatásra. Daczára hosszas betegségének, még mindig deli férfi volt, nemes tekintettel, melyből a remény sugárzott ki.

Végre megérkezett a palotába. A kamarás már az előszobában elébe ment, s ki a minap a kért kihallgatást a császárnál megtagadta, most igen bőbeszédűvel kérte a tévedésért a bocsánatot, mert ő Felsőge szemében nem a ruha, hanem a jellem teszi az embernek igazi értékét.

*) II. József idejében ugyanis még czopf volt a divatos hajviselet, mely alul csokorba kötött szallaggal végződött. Ford.

Hamar kibékülve nyújtá a kapitány kezét a kamarásnak. Midőn erre a következő szobába lépett, ott azt a pipereközcőt találta, a kinek még a paszta érités is oly nehezére esett. Csaknem hízog udvariassággal kéré, ne vegye rossz néven, hogy szórakozottsága és sietsége miatt a lépcsőn az érdemes tisztet észre nem vette, de a mit szívből sajnál. Ezen udvarias kérés daczára, látszott arczán, hogy nem szívesen, s csak nehezen teszi ezt. De neki is örömet bocsátott meg a kapitány. A kapitánynak úgy tűnt föl, mintha mindketten csak őt várták volna, hogy tőle bocsánatot kérjenek.

Amint azután a császár dolgozó szobájának küszöbét átlépte, azt a szoba közepén állva találá, barátságos mosolylyal nyújtá kezét a kapitánynak, melyet az elfogadva ajkához vitt.

„Ön nagy igazságtalanságot szenvedett“ mondá a császár komolyan, s ez által önnek mélyfájdalmat okoztak. Szükséges, hogy a mit környezetem önnek börtörságból okozott jóvá tegyem. Nem akartam a szegény és érdemes tisztet fizetését vagy nyugdíját elvonni, hanem csak a fölsőlegben uszókét, a kik az egyenruha kedvéért szolgáltak egy kicsi ideig. Képes vagyok ugyan arra, hogy önnek igazságot szolgáltassak, de azonban azt, hogy az önnek okozot fájdalom meg nem történtté legyen arra, nem vagyok képes, a miért önt most a császár kéri, ne nehezteljen rá.“

„Felsőg!“ mondá a kapitány mélyen meghajva. József császár továbbá folytatá, mialatt kezét a kapitány vállára tette: Ön mindig derék katona volt, hazijáért harcolt és vérzett, ön ezért még nem nyert illő jutalmat. Ön ezért önt ennél kinevezem őrnagynak, mely rangban önszolgálati képtelensége miatt teljes fizetéssel nyugalomba lép. Mindig bebizonnyított vitézségéért fogadja ezen elismerést.“

Erre a császár az íróasztalán álló szekrénykéből egy fényes csillagot vett ki, azt a kapitány mellére tűzte, ki csak remegve kijálthatott fel: Ez igen nagy kegy, felsőg! Az uralkodó lábaihoz akart ezután borulni, de azt megakadályozta József.

Ekkor a császár egy az asztalon fekvő csomagot vett kezébe s mélyen megindult hangon mondá: „Önnek igazságot szolgáltattam, s az elkésztet becsületbeli tartozás ki van fizetve. De a legértékesebb, a mit én önnek adhatok, ez itt: a gyermekszeretet legnemesebb záloga.“

Kérdőleg nézett a kapitány a császárra, anélkül azonban, hogy értene a beszédből valamit.

A császár így folytatá tovább: „Néhány nappal ezelőtt egyedül voltam az udvari fodrász üzletében, kit én megbizással küldöttem el, midőn egy ifju leányka lépett be levágott haját akarván eladni, melyet előbb otthon levágott és a melyért a fodrász 20 aranyat ígért. Én időtöltésből a fodrász üzletvezetőjéül adtam ki magamat, s kérdősködéseim folytán megtudtam, hogy a legszebb ékszer azért vágta le, mert atyját akarta a szegény és gyalázattól megmenteni. Ez egy érdemes tiszt leánya volt, s a pénz melylyel ezen szőke fürtöket, melyeket ön itt lát, megvettem, egy új egyenruha beszerzésére lőn fordítva, melylyel a leány atya érdemessé lett, hogy a császárnál kihallgatásra mehessen.

Ezen szavakkal II. József a hosszú hajfürtöket a kapitány elé tartá, a ki egy szót sem volt képes szólani, de a haját megragadva ajkaihoz nyomá, mialatt könnyek futották át szeméit; végre szakadozottan csak annyit tudott mondani: „Te vagy az, kedves jó leányom!” „A te szép szöke fürteid, a te letelegradóbb díszed ez, melyet te atyáddért oda adtál! Oh fölség, bocsásson meg egy atyának . . . de nem tehetek egyebet, ez szívemnek nagyon sok!”

Akkor megfogta a császár a kapitány kezét és mondá: „Ön gazdag ember. Ön nagy ur, mert gyermeke szívében a legértékesebb kincset birja!”

A mialatt ezek történtek, Augustus hon egy kis szobáskában üldögélt, s lejt a kendővel még inkább bekötve tartá. Minden fájdalom eltávozott szívéből, s oly mondhatlan boldogság tölté el, milyen még soha. Mindegyre egy levélkét vett elé, melyet ismét és ismét elolvasva csókjaival borította el. Alig egy fél órával ezelőtt kapta, s csak a következő nehány, de őt boldoggá tevő sorok voltak rajta:

Én most érkeztem meg; ezerszer csókollak. Képedet mindig szívemben hordoztam utazásom alatt, s hogy ismét megérkeztem, most annyira kívánlak látni, mint soha.

Te jó és nemes leány, nem érzem magam méltónak hozzád!

Ő nem értette ugyan, a mit Leopold az egészsel mondani akart, de azt az egyet érezte, hogy Leopold most is úgy, talán még inkább szereti mint eddig. De azt is hitte, hogy így rövidre nyírt hajjal is kedves fog előtte lenni.

A mint úgy ábrándozott, elszenderedet s azt álmodta, hogy egy kéz a kendőt fejeről eltávolítá, s áldólag tévé azt fejére.

Midőn szeméit felnyitotta, atya így szólt: Augustus, kedves leányom, miattad szegény atyád nem szégyenelheté meg magát, mert te szép szöke hajadat adtad oda érte! Köszönöm gyermeki szereteted, mely engem végtelenül boldoggá tesz.

S azután lábaihoz ült, s a császárnál történt kihallgatásáról beszélt, s így zárá be beszédét mosolyogva: Tudod-e, hogy az udvari fodrász kereskedésében hajadót, ki vette meg s kinek panaszoltad el fájdalmadat?“

Megrémülve ugrott fel Augustus, de nem tudott szólani, mert az ajtón kopogtak, s azon egy díszesen és gazdagon öltözött férfi, kezében virágcsokorral s utána egy éltes nő hasonlólag díszes ruhában lépett be. A férfi Röhlent ur, Leopold atyja s mellette nője volt.

Tiszteletteljesen hajolt meg Leopold atya a tiszt előtt, ki a látogatáson csodálkozva gyorsan ugrott fel, s aztán komolyan így kezdé Leopold atya: „Bizonyára nem fogja rossz néven venni, hogy én itt, mint kérő jelenek meg és a leánya kezét fiam Leopold számára kérem meg. A fiatalok szívei feltalálták egymást, én és nőm ezer örömmel adjuk áldásunkat rájuk, bizonyára ön sem fogja a gyermekek boldogságát ellenezni s azonfelül ezen egybekelés jó császáruk akarata is, mint ön ezen levélből láthatja, melyet küldeni kegyeskedett.“

Ezen szavakkal átadá az őrnagynak a levelet, s azután Augusta előtt hajtva meg magát, ki az örömtől majd-

nem összerogyott, így szóla: Kedves gyermekem, ön nagy kincset bir magában, mely többet ér mint a legnagyobb kincs a földön! A mit önatyjáérttet, azt mi ma a császártól tudtuk meg. Éu és nőm szívből fogunk örvendeni, ha ön ezután minket atyjának és anyjának nevez, ha ön minket úgy fog tisztelni és szeretni, mint mi önt, mint leányunkat tisztelni és szeretni fogjuk. Annak jeléül, hogy ön beleegyezik szándékomba, kérem fogadja el ezen virágcsokrot tőlem.“

Augusta az öreg férfi kezét megfogva, mélyen megindulva ajkaihoz vivé; Leopold anyja erre karjaiba zárá Augustát. Örömeiben sirva csak annyit mondhatott: „Kedves jó gyermekem, halát adok az Istennek, hogy fiamnak ilyen nőt adott! Neked, szegény gyermek, nincs anyád, de bennem újból lesz.“

S ekkor az ajtó feltárult, s sörömkialtással egy fiatal férfiú lépett a szobába, ki azonnal átkarolá Augustát. Megcsókolvá ajkát; gyönyörű hajától megfeszított fejét felemelé, hogy jól szemébe nézhessen.

„Augustus! mondá ő, midőn én téged elhagytalak, fejedet még szöke fürtök díszítették; akkor leirhatatlanul szép voltál. És most midőn hajadat gyermeki szereteted oltárára tetted áldozatul előttem, szebb vagy. Tiszteletem nagyobb lesz szerelmemnél, ha ez lehetséges irányodban te jó, te te drága lányka!“ S midőn a lenyugvó nap aranyugarai a kis szobába esének, egy dicsfényvel övezett tulboldogpár térdelt szülőik előtt, hogy a szülői áldást elfogadják.

Irodalom.

Észrevételek

a Fülöp Alajos Akszliómáról írt „Könyvismertetés“-re.

— Folyt. —

„Uram Istenem, — így fohászodik az idézett vers átolvasása után az áhitatos könyvismertető-theologus — hol a theologia? Hát már a Macchabaeusok könyve is — habár tizenkettőt nyiltan kiír — mégis szerepel a tizenharmadik kisebb próféta gyanánt? (Hallgass ide világ! P. óféta és könyv egy kategóriában!) S ezen könyvből szaporítsa ismereteit és fejleszse aesthetikai érzékét a tanuló. Risum teneatis?!“

Fohászodás és káromkodás; erény és bűn; látszólagos tudás és realis tudatlanság. Bocsáss meg, oh Uram, neki, mert nem tudja mit cselekszik. Fölszólit, hogy ne vessük ki: „Risum teneatis?!“ de ott is előáll a kérdőjel.

Hanem, t. olvasó, minthogy nem lehet tudni, vajjon a kérdésben forogó verset kell-e nevelésnek tartani, vagy azt a szánalomraméltó öröklődést, mely a fohászodáson és káromkodáson végig húzódik, sietek a vers értelmét megokolva a következőkben adni elé:

Ama versben az egyes próféták neve után vessző (,) van, kivéve a 12-ikét (Mala—); a 12-ik próféta neve után, valamint a megelőzőké után is, a vonal a névnek a versmérték kedvéért kihagyott részét pótolja, mely részek Fülöp könyvében kisebb betűkkel a vonalak fölé oda vannak nyomtatva, és pedig igen helyesen, mert nem csak ily szak-

értő (?) theologus könyvismertetőnek, hanem laikusoknak is kerülhet kezébe a könyv. Azonban az írásjelek ugyanazok mind Fülöpnél, mind könyvismertetőnél. No de, ha már 13 prófétáról lenne szó, s ha a 12 prófétának neve után rendszer: ott áll a vessző, miért maradt el az a 12-ik (Mala —) neve mellől, hiszen azt a 13-ikhoz nem csatolja költőszó? Ha a „Macchabaeorum“ possessivus számban lenne, a hogyan könyvismertő theologus akarja, ha a „Macchabaeorum“ szó a próféták nevei közé bevegythető lenne: akkor az azt megelőző „Mala —“ rövidített szó vonása után vesszőt kellene írni, így:

„Nah —, Habac —, Sophon —, Agg —, Zachari —, Mala —, Macchabaeorum“

Vagy kopula segítségével, a vers ily alakot nyerne: „Nah —, Habac —, Sophon —, Agg —, Zachari —, Mal — et Macchabaeorum.“

Ha könyvismertető szerint 13, más feltevés szerint 14 kisebb prófétát akart volna versébe foglalni az író, akkor vagy az utolsó versalak, vagy a megelőző központozás állana; de sem Fülöp könyvében, sem könyvismertető idézetében, sem a kritika előtt nem áll egyik sem. All az a mit már jóval előbb idéztem, s a mi magyarul így értendő:

„A tizenkét kisebb próféta:

Ozeás, Joel, Amos, Abdiás, Jónás, Mikeás, Náhum, Habakuk, Sofoniás, a kalapácsolók közül Aggeus, Zakariás, Malakiás.“

Ime, tehát nem kell a vers végén álló „Macchabaeorum“ szót genitívus possessivusnak venni, hanem partiti-vusnak, s akkor nem lesz a kisebb prófétáknak az a szerencsétlen tizenhárom száma, mely könyvismertetőnek theologiai tudományos apparatusával oly vakmerően merészkedett szembeszállani, s mely érzékeny lelkének oly rettenetes kint és gyötrelmet okozott, hogy az az örökké tartó életnél csak egy néhány kilométernyivel látszik vala rövidebbnek.

Ha könyvismertető a „Macchabaeorum“-at gen. possessivusnak veszi, oly értelemben, a hogy vette. miért számít csak egy könyvet, hiszen e néven minden kiadásainkban kettő jön elő? Ugy látszik zavarban van. Nem tudja mi a kisikkasztott (reticentia) birtokszó. Legalább nem, hogy annak többes számunak kell lennie. Vagy a „scriptor“ szó van onnan kisikkasztva? Az sem lehetséges; mert nincs megbizonyítva, hogy a Makkabék két könyvét egy ember írta volna. Egy ember az I. könyvben leírt eseményekkel egyidejűeket — valószínűleg — nem tárgyalt volna a II-ikban is.

Épen most hozzák a „Közművelődés“ 20-ik számát. Olvasom e számból Fülöp Alajos védekezését, igen a verset is ezekről az annyit emlegetett kisebb prófétákról. Fülöp ott nem jól czítál, legalább nem oly központozással czítálja a verset, a mint könyvében találok, s a mint könyvismertető is e lapok 17. számába beleírta. Fülöp-e, betűszedő-e, korrektor-e, de valamelyik könyvismertetőnek a Mala szó után kített vesszővel (Mala,) félig igazat adott. Azért mondom „félig“, mert vessző után a „Macchabaeorum“-ot possessivusnak lehetne venni, s ekkor könyvismertető matematikai művelete szerint a Makkabék egyik könyve tizenháromra egészítené ki, mint könyv, a kisebb

próféták számát. A második könyvvel, tehát az igazságnak másik felével, látom, nem törődik könyvismertető; Fülöpnek meg neken hagyja, hadd törődjünk mi vele. Én pedig, minthogy sem az első, sem a második könyvet nem tartom jövendőlésnak, békét hagyok azoknak és visszatérek magának, a kérdésben forgó versnek szövegére. Annak bírálásánál szemelőtt tartom a czimet, az írásjeleket és az együvé tartozó dolgok kategóriáját.

Már most, ha a vers címe ez: „A tizenkét kisebb próféta“, s ha a tizenkét kisebb próféta nevének előszámitása után, jöllehet a 12-ik nevet a rákövetkező szótól vessző nem választja el, azt mondaná az író: a Makkabék könyve vagy könyvei: mit gondol könyvismertető: megfelel-e e mondás a czimnek? egy kategóriába tartozó dolgok-e ezek? Én azt hiszem, nem. Ugy fogni fel a dolgot, a mint könyvismertető felfogta, annyi lenne, mintha én a „Bölcséleti Folyóirat“ legújabb füzetére reflektálva, ezt mondanám: Korszerű bölcséleti czikkirők abban:

„Gardair (fordítója Kiss dr.), Amédée de Margerie (fordítója Kiss dr.), P. Angelicus, Kiss dr., Várady Arpád, Sándorffy Nándor dr. és egy megveresplajbászozott primiciái prédikáció, mely a múlt évben Gyulafehérvárrt jelent meg.“

Szakasztott ilyen lenne tartalmilag a jezsuita verse, ha a kisebb próféták nevei után a „Macchabaeorum“-mal a Makkabék könyvét akarná jelezni, a mint ezt könyvismertető állította. Tetszik? Nem tetszik? Mindegy, de így van.

Hanem azt kérhetné könyvismertető-theologus: Miért nevezi a versíró jezsuita a genitívus partiti-vussal a három utolsó prófétát *kalapácsolónak* (Makkabé), hiszen ezt a Studium biblicum-ban nem tanítják? Sejditem, miért s *„sejtlemem alig, ha csalárd“*. A fogságból való visszatérés után a zsidókat Antiokus Epifanes is kegyetlenül üldözi, el akarja pogányosítani. Törekvéseinek ellene szegül Matatias főpap. Halála után a vallásért és a hazáért az ő fiai is derekasan küzdenek. Közülök különösen Judás tüntette ki magát, ki jeles hadi tetteiért *kalapácsolónak* (makkabé) nevezeték. *„Töle nyerték a makkabeusok nevét mindazok, kik kevéssel előtte, vele és utána küzdöttek az állam és vallás ügyéért.“**) Mir pedig *Aggeus, Zakariás és Malakiás*, a mint jövendőléseikből láthatni, a fogságból visszatért zsidónép állami és vallási ügyeiért küzdöttek. Ezért nevezhette a versíró jezsuita a három utolsó prófétát *kalapácsolónak*. De hogy elnevezése jogos-e, azt vitatni hozzám nem tartozik. Czáfolják meg a theologiai tudományokban nálam jártasabb emberek, s akkor, . . . akkor sem engedem meg, hogy a „Macchabaeorum“ szó possessivus oly értelemben, a hogy könyvismertető felfogta; mert úgy a vers címe nem jó, tartalma nem kategorikus és a 12-ik próféta neve után hiányzik a vessző. — Tetszik? Nem tetszik? Mindegy, de így van.

A szövegkritikus azt az ellenvetést tethetné, hogy a versíró a három kalapácsoló próféta nevét a többiétől, miért nem különíti el pontosvesszővel, hadd érte a vers tartalmát az is, ki e három prófétának e Makkabék korára vonatkozó jövendőléseit nem ismeri? Igaza van. A ki a jövendőléseket nem olvasta, ezt követelhetné; de a ki a

*) L. a. Makkabeusok könyveihez írt bevezetést. Tárkányi-féle Szent-írás. II/4. l.

1) Igen maga az író. Szerk.

próféta k föllépésének idejével számot vet, az pontosvessző nélkül is megérti a dolgot.

A theologus meg azt mondhatná, hogy a fennebb idézett helyen nagy időt engedek meg e kifejezésben: „*kevéssel előtte*“. Ennek is igaza van, mert Aggeus és Zakariás Kr. e. 519 ben, hamar egymásután léptek fel!) Júdás pedig atyjának, Matatiásnak fölkelési ideje körül (Kr. e. 106.) nyerte Makkabé nevét. Akkor már így neveztetett.) És ily módon Júdás kora meg Aggeus és Zakariás próféta kora között m integy 353 év telik el. Már pedig e kifejezés alatt: „*kevéssel előtte*“ — az ellenvetés értelmében — 353 évet érteni, mégis csak nagy idő. Jó, megengedem de nem engedhetek az utolsó próféta nál, Malakiásnál, a kiről a „Jövendölésé“ -hez írt bevezetésben olvasom, hogy akkor lépett fel, mikor Nehemiás másodizben jött Jeruzsálembe, Aggeus, Zakariás próféta k és a templomépítés *kezdése után*. A templom építés befejezése Kr. e. 515- (v re esik.) Nehemiás Jeruzsálembe másodizben Darius Nothus idejében tér vissza, Darius Nothus pedig Kr. e. 423-ik évben kezdett uralkodni.) Hogy mikor haltak el Aggeus és Zakariás próféta k, életkörülményeik ismeretlenek lévén⁵⁾ kideríteni nem lehet. De ha tekintetbe vesszük, hogy Malakiás próféta föllépésének idejét a jövendöléséhez adott bevezetés⁶⁾ értelmében szinte száz évvel (515 és 423) divergáló számokban jelezhetjük: azt kell mondanunk, hogy Malakiás kora Judásétól fölötte messze nem esik. A versió jezsuita tehát az *állam és egyház ügyéért küzdő* Malakiás próféta khoz írt bevezetés fennebb idézett részlete értelmében nevezhette kalapácsolónak. S hogy ez egy próféta k okvetlen kalapácsolónak tartja, az abból következik, hogy neve után, minden központozási jelt mellözve, egyszerűen odaadja a „*Macchabaeorum*“ partitivust. Ezen felőrás szerint az utolsó sor, kiürva a szókat egészen és megtartva a többi központozási jeleket, ily képű lesz:

„Nahum, Habacuc, Sofonias, Aggeus, Zacharias, Malachias Macchabeorum“. Azaz: a kalapálók közül Malakiás. —

— Folyt köv. —

— Megjelent: „**Borromaeus**“. Kath. hitazonoklati folyóirat III. évf. 8. füzet. Szerkeszti és kiadja: Horváth Lajos győrújvárosi plébános. Ára: egész évre 4 frt, félévére 2 frt.

— „**Jó Pasztor**“. Egyházazonoklati folyóirat. IX. évf. 8. füzet. Szerkeszti és kiadja: Hajóssy Gy. Krizán Pozsony-N. gyabonyban. Ára (?)
— „**Isten igéje szent beszédekben**“. XIV. évf. 7. füzet. Szerkeszti Jagicza Lajos ravadi lelkész. Kiadja Buzárovits Esztergomban. Ára egy évre (12 füzet) 2 frt.

— „**Századok**“. A magyar történelmi társulat közlönye. XXIII. évf. 6. füzet. Szerkeszti Szilágyi Sándor Budapesten. Ára egy évre 4 frt.
— „**Egyetemes közoktatásügyi szemle**“. I. évf. II. szám. Szerkeszti dr. Jancsó Benedek Budapesten. Kiadja Lampel Róbert. Ára: egész évre 4 frt, félévére 2 frt.

— „**Armenia**“. Magyar-órményi havi szemle. III. évf. 6. füzet. Szerkeszti és kiadja: Szongott Kristóf Szamosújvárt. Előfizetési ára egész évre 4 frt, félévére 2 frt.

— „**Római katolikus egyházi énekek**“ az isteni szolgálat összes ágaira. I-5 kötet. 5-ik füzet. Szerkesztik: Szemenyei Mihály regoli plébános és Kaposy György neki kántortanító. Ára I frt. Melegen ajánljuk.

— „**Magyar tanítóképző**“. A magyarországi tanítóképző-intézeti tanárok hivatalos közlönye. IV. évf. 5. szám. Kiadja a dévai m. k. állami

1.) V. ö. Zak. I. 1. ver-hez írt jegyzetét az idézett Szentírásban. —
2.) Makk. I. 2. 4. — 3.) V. ö. Ezdr. I. 6. 15. és jegyz. — 4.) V. ö. Ezdr. II. 12. 22. U. ott. 13. 6-7. — 5.) V. ö. a jövendölésekhez írt bevezetést — 6.) Lásd az idézett Szentírásban.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TODOR JOZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PAL ANTAL, PAL ISTVAN, STRAUBERT ÖDÖN.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lyc. nyomdában, Gyulafehérvárt.

tanítóképzede. Szerkeszti Hetey Gábor, társszerkesztő Sztás János. Ára egy évre 3 frt.

— „**Útmutatás a szemléleti képek használatához**“. gyakorlati példákkal ellátva. Irta Spaller József, r. k. főleemi tanító. Ára 25 kr. o. é. — Megérdemli, hogy az elemi oktatással foglalkozók megismerjék. Érdekes kis munka.

— „**A női kézi munka oktatás**“. Iskolák számára és magán használatra. Módszeresen összeállította Uhr Józsa. kiadja Stampel Károly Pozsonyban. — Ára fűtve 30 kr, kötve 35 kr.

— „**Családi regénytár**“. Szép rodamli folyóirat. II. évf. 5-6 füzet. Szerkeszti Ribényi Antal Budapestu.

— „**Eredeti magyar daltár**“. Éaekarra zongora kísérettel szerkeszti és kiadja: Hoós János Déván. III. évf. 4 szám. — Ára: egész évre 6 frt, fél évre 3 frt.

— „**A brassói belvárosi róm. kath főleemi tanoda V. értesítője**“ az 1888-89 tanévről. Kiadta Biró Sándor főleemi vezető tanító. (Órómml közölnek kivonatos tartalmát, de lapunk szűkkezete nem engedil.)

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Személyzetiek**. Püspök urunk ő nagyméltósága Steinüzer Ede papnöveldei lelkiigazgatót és Pál István gymn. tanárt szentszéki ülnökké nevezte ki.

— **Nyilvános köszönet**. Az erzebethvárosi t. oltár-egyletnek a helyi r. k. I. szert. egyház irányában mindig tanusított meleg érdeklődése következő újabb adományokat juttatta kezeimhez: 1 viola színű uj miseruha hozzátartozókkal, 2 fehér és egy viola színű magánstola, 4 casula hozzávalókkal kijavítva, 1 fehér pluviále ujtva, 6 kehelykendő, 6 corporále, 1 prédikálószéktakaró kék selyemből, 2 uj, nagybőjti miniszter ruha. — Midőn a fennebbi kegyes adományokért szívem mélyéből a t. oltár-egyletnek forró hálátmondok: különösen kikell emel nem ehithideg-korszakban és köszönetet kell mondanom helyi Özv. Komp Károlyné asszonynak, ki az evangéliumi szegény asszony magasztos példáját követve, nehéz munkával gyűjtött filléreiből egyházunknak 6 drb. chinai ezüst, 70 cm. magas gyertyatartót, 130 frt. értékben, adományozott. — Erzebethvároson, 1889 junius 22. Markovich Jakab, mk. kano-nok-főesperes-plébános.

— **Pályázat**. Az udvarhely megye máréfalvi róm. kath. segédkántor és tanító állomásra — mely f. évi Augusztus hó 1-én elfoglandó lesz; ezen pályázat hirdetik. Jövedelmét a következő tételek írják körül: a) Tandijból: 24 frt 75 kr. b) A „Szent Mise alapból: 1 frt 70 kr. c) A „Szent József társulattól 4 frt 12 kr. d) A „tanítói alap évi jutaléka 5 frt 88 kr. e) Egy évi átlagos stolából: 12 frt 20 kr. f) A pénzt fizetőktől Ospora: 17 frt 04 kr. Terményekben 56 kalangya rozs, 64 klyga zab, 20 szekér kemény tűzi fa, 20 véka rozs, 21 véka zab, 2 szekér szénát termő kaszáló; ezen kívül a község — fizetés javítás címén — ujabban a haszonbérelni szokott kaszálókól megsv zavazott 10 szekér szénára való helyet, mely a váltó dülő rendszer alapján használt. Továbbá az iskola udvarával közvetlen szomszédságban van egy darab veteményese, valamint a faiskola helyiségében is öt megillető része, lakása: 1 szoba 1 kamrából áll. Pályázók kellően felszerelt folyamodványaikat f. évi Julius hó 21 éig bezárólag alulirtoz küldjék be. Eme tanítói jövedelmek magukkal hordozzák a harangozóit és sekrestyési teendőket is Máréfalván 1889 Junius hó 20-án. Ráduly Lajos isk. sz. elnök.